

Grzegorz Kwieciński

TYGRYSEK I KAPITAN MORGAN

Grzegorz Kwieciński

TYGRYSEK I KAPITAN MORGAN

reżyseria: **Grzegorz Kwieciński**
scenografia: **Przemysław Karwowski**
muzyka: **Jacek Stankiewicz**

występują:
Rafał Hajdukiewicz
Danuta Kamińska
Dariusz Kamiński
Katarzyna Klimek
Mirośław Kucharski
Marta Łągiewka
Grażyna Nieciecka-Puchalik
Maciej Sikorski
Zbigniew Wilczyński
Przemysław Żychowski

inspicjent: **Marzena Heropolitańska**

premiera: 26 września 2015

TYGRYS - TO ZNACZY...

Postać drapieżnika o pręgowanym futrze niesie za sobą różnorodne znaczenia, niekiedy sprzeczne: tygrys symbolizuje drapieżność, srogość, bestialstwo, okrucieństwo, chytryść, podstęp, chciwość, skrytość, intrygę, zdradę, a jednocześnie piękno, elegancję, urodę, płomienistość, ogień, blask, odwagę, siłę; tygrys to pijaństwo i szaleństwo, zarazem zaś ujarzmione pożądanie oraz godność; długowieczność i nieśmiertelność; z jednej strony oznacza strach, gniew, nienawiść, zazdrość, zemstę – z drugiej twórczy ogień i wojowniczość. Na wschodzie pazury tygrysa dodają odwagi, wraz z wąsami są amuletem miłosnym, tygrysie zęby zaś przynoszą szczęście (zwłaszcza w grach hazardowych). Jednak tygrys widziany we śnie to zła wróżba...

Na podstawie: Władysław Kopaliński, Słownik symboli, s. 442-443.

[...] W Chinach jest niezaprzeczalnie królem zwierząt, odpowiednikiem wspaniałego i hojnego Lwa z astrologii Zachodu. [...] Tygrys, władca dżungli, przywódca wszystkich zwierząt, pożera bezlitośnie demony i stworzenia przybywające z daleka. Spoczywa na nim obowiązek ochrony dzieci przed złymi mocami. [...] Tygrys wzbudza lęk, jest inkarnacją duszy, symbolem tolerancji, strojem mędrców. [...] Białe tygrysy symbolizują królewskie cnoty, inne, będąc wierzchowcami nieśmiertelnych, obdarzone są długowiecznością [...].

Catherine Aubier, Chiński zodiak. Tygrys, s. 18.

SPOD ZNAKU TYGRYSA

Doskonale znamy dwanaście znaków zodiaku, które w świecie zachodnim następują po sobie przez cały rok, od stycznia do grudnia. Skąd jednak wziął się i jak wygląda chiński zodiak, w którym swoje miejsce ma również Tygrys? Tłumaczy to legenda o Buddzie: Pewnego razu, a było to przed ponad dwudziestoma pięcioma wiekami, kiedy w Chinach oczekiwano na Nowy Rok, Budda zaprosił do siebie wszystkie żywe stworzenia. Za stawienie się przed jego obliczem obiecał im hojne dary na miarę swej wszechmocy i cuda czyniącej dobroci. Lecz zwierzęta, mając dusze zamroczone kłopotami, nie potrafiły oderwać się od codziennych trosk lub chwilowych zajęć i niemal wszystkie zlekceważyły wezwanie Buddy. [...] tylko przedstawiciele dwunastu gatunków pojawili się przed obliczem boskiego mędrca. Były to w kolejności przybycia: Szczur, Bawół, Tygrys, Kot (zwany inaczej Zającem lub Królikiem), a także Smok, Wąż, Koń, Koza, Małpa, Kogut, Pies oraz Dzik (którego niekiedy zastępuje Świnia).

W podziękę za przybycie Budda nadał każdemu z tych stworzeń po jednym roku kalendarzowym. Od tamtej pory każdy kolejny rok nosi imię jednego z tych zwierząt, jego godło i symbol, a ludzi, którzy w danym roku przychodzą na świat, zostają obdarzeni cechami charakteru i zachowania przypisanymi owemu stworzeniu.

I tak został ustanowiony powtarzający się regularnie co dwanaście lat cykl, w którym następują po sobie kolejne lata tego fantastycznego zwierzyńca. [...]

Catherine Aubier, Chiński zodiak..., s. 5.

Jaki jest Tygrys, trzeci znak chińskiego zodiaku? Bardzo energiczny, uwielbia ryzyko, nie znosi nudy; ambitny, potrafi inspirować innych, ale brakuje mu czasem wytrwałości. Zuchwały, uparty i odważny buntownik, wrażliwy na punkcie swojego ja, potrafi równie namiętnie kochać i nienawidzić. Odpowiada mu burzliwe życie, odstrasza szara, monotonna codzienność. Bywa nieostrożny, zawsze jednak gotów stawić czoła niebezpieczeństwu. Prawy, honorowy, nie toleruje zdrady i fałszu. Chce budzić szacunek i podziw innych.

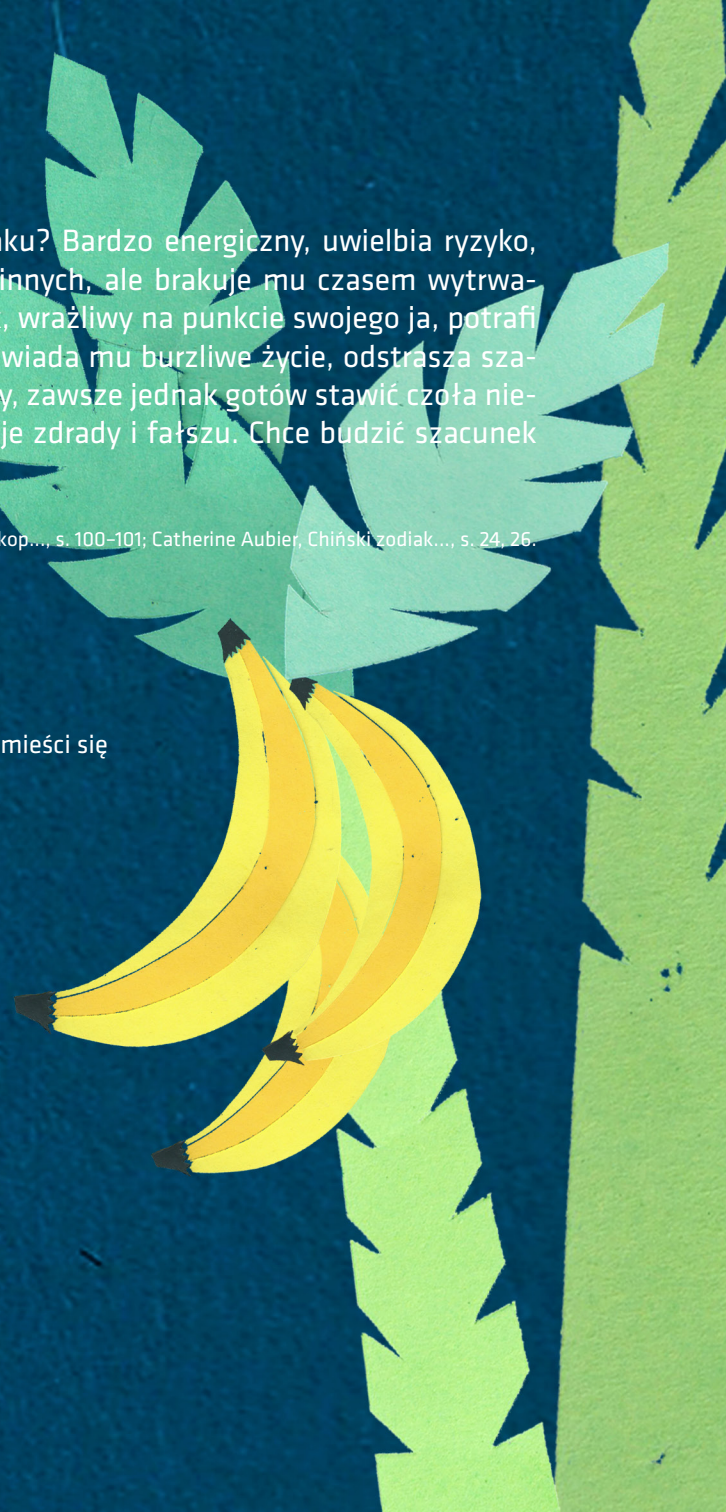
Na podstawie: Aleksander Sawa, Horoskop..., s. 100–101; Catherine Aubier, Chiński zodiak..., s. 24, 26.

SPRAWDŹ, CZY JESTEŚ ZODIAKALNYM TYGRYSEM!

Jesteś zodiakalnym Tygrysem, jeśli Twoja data urodzin mieści się w którejś z poniższych grup:

8 lutego 1902 – 28 stycznia 1903
26 stycznia 1914 – 13 marca 1915
13 lutego 1926 – 1 stycznia 1927
31 stycznia 1938 – 18 lutego 1939
17 lutego 1950 – 5 lutego 1951
5 lutego 1962 – 24 stycznia 1963
23 stycznia 1974 – 10 lutego 1975
9 lutego 1986 – 16 lutego 1987
28 stycznia 1998 – 15 lutego 1999
14 lutego 2010 – 2 lutego 2011
1 lutego 2022 – 21 stycznia 2023

Na podstawie: Catherine Aubier, Chiński zodiak..., s. 123
oraz Tabela chińskich znaków zodiaku, www.przewodnikduchowy.pl

TYGRYSY I ŻYRAFY

Co warto wiedzieć o tygrysach i żyrafach, które nie występują w teatrach?

[proponuję, żeby na jednej stronie był rysunek tygrysa, na drugiej – żyrafy, a informacje o każdym ze zwierząt porozmieszczać na zasadzie tekstów okalających postać i połączonych ze zwierzęciem strzałkami]

Charakterystyczny kolor futra pomaga przystosować się do środowiska: tygrys może schować się w bambusowych lasach lub w innym otoczeniu, w którym występują ciemne i żółte elementy. Tygrys to samotnik, poluje pojedynczo, najczęściej nocą oraz przed wschodem i po zachodzie słońca. Tygrysy nie prowadzą takiego życia społecznego, jak ich bliscy krewni – lwy. Małe tygryski mają jaśniejsze pasy niż rodzice. Z matką zostają przez dwa i pół roku do trzech lat, a potem szukają sobie własnego terytorium.

Od głowy do tułowia tygrys osiąga nawet trzy metry długości; sam ogon może mierzyć metr. Nic dziwnego, że przy takiej wielkości tygrys także sporo waży – około 300 kilogramów. Według niektórych źródeł tygrysy żyją 26 lat, według innych – 40, a nawet 50.

Tygrysy mieszkają w południowej i wschodniej Azji. Ich terytoria sięgają po Morze Kaspijskie i Kaukaz, Syberię (obszary nad Amurem i Ussuri), Indie, Indochiny, Sumatrę, Jawę i Bali.

Tygrys najbardziej lubi wilgotne przestrzenie: lasy wzdłuż wielkich azjatyckich rzek, lasy tropikalne i lasy parkowe południowej Azji oraz syberyjską tajgę.

Wśród tygrysów występują różne podgatunki: tygrys syberyjski (inaczej amurski, mandżurski lub ussuryjski), tygrys indyjski (inaczej królewski lub bengalski), tygrys sumatrzeński, tygrys chiński, tygrys indochiński.

Największe tygrysy żyją we wschodniej Syberii: w Kraju Ussuryjskim i Mandżurii (tygrys syberyjski), a najmniejsze na wyspach: Sumatrze, Jawie i Bali.

Niektóre tygrysy rodzą się z bardzo nietypowym kolorem futra – kremowym lub białym, z czarnymi, szarymi lub brązowymi pasami. Zdarzają się także tygrysy śnieżnobiałe, które mają niemal niewidoczne pasy lub nie mają ich wcale. Białe tygrysy nie są jednak osobnym gatunkiem – po prostu są

inaczej ubarwione.

Na podstawie: David Alderton, Fascynujące fakty. Ssaki, s. 66; Leksykon zwierząt od A do Z, s. 468; Wielka encyklopedia zwierząt..., 308–309.

Żyrafa to najwyższe żyjące dziś zwierzę na świecie: może osiągnąć nawet 5,8 metra. Jej charakterystyczna, niezwykle długa szyja składa się z siedmiu kręgów.

Jest zwierzęciem stadnym; żyje w luźnych stadach na równinach Afryki, na porośniętych sawannach.

Jej ulubionym pożywieniem są rośliny strączkowe, szczególnie akacje.

Samica żyrafy rodzi w pozycji stojącej, więc jej dziecko spada na ziemię z wysokości około dwóch metrów. Nowo narodzona żyrafa potrafi się błyskawicznie obrócić, więc bezpiecznie przebywa ten „lot”. Pół godziny lub godzinę po urodzeniu żyrafiątko może już stać na własnych nogach. Z matką pozostaje przez około rok.

Według źródeł żyrafa może żyć 20, a nawet 30 lat.

Samce żyraf czasem ze sobą walczą: uderzają się długimi szyjami albo pochylonymi głowami, na których znajdują się małe, zaokrąglone rogi. Żyrafa, która przegrała, po prostu odchodzi.

Układ cętek każdej żyrafy jest tak niepowtarzalny, jak u ludzi odciski palców.

W ramach obrony żyrafa najczęściej ucieka, lecz w razie konieczności potrafi też bardzo skutecznie kopnąć.

Żyrafa chodzi zwykle wolno, ale potrafi też szybko biec. W biegu porusza jednocześnie obiema nogami z każdej strony ciała (jest to tak zwany inochód), a jej szyja kołysze się jak wahadło, by ciało mogło utrzymać równowagę.

Choć biegnąca żyrafa wygląda trochę dziwnie (jakby biegła w zwolnionym tempie), to może osiągnąć prędkość nawet 50 kilometrów na godzinę.

Na podstawie: David Alderton, Fascynujące fakty. Ssaki, s. 94–95; Leksykon zwierząt od A do Z, s. 540; Wielka encyklopedia zwierząt..., s. 332–333.

Źródła
David Alderton, Fascynujące fakty. Ssaki. Przekład Marcin Jan Gorazdowski, Robert Makuch. Warszawa 1996.
Catherine Aubier oraz Josanne Delangre i Patrick Ravnant, Chiński zodiak. Tygrys. Przekład Janusz L. Witwicki. Warszawa 1991.
Władysław Kopaliński, Słownik symboli. Warszawa 2015.
Leksykon zwierząt od A do Z. Przekład zespołowy. Warszawa 2000.
Aleksander Sawa, Horoskop. Charakterystyki osobowe, zodiak chiński, zdrowie, dieta. Warszawa 2004.
Tabela chińskich znaków zodiaku, www.przewodnikduchowy.pl/wt/p/znaki-zodiaku-chińskiego [dostęp 13.07.2015].
Wielka encyklopedia zwierząt. Ilustrowany przewodnik po 750 gatunkach i ich środowiskach. Przekład i opracowanie naukowe Grażyna Fąfara, Andrzej Kołodziejczyk. Warszawa 1998.

Dyrektor naczelny i artystyczny
Zbigniew Niecikowski

Zastępca dyrektora
Anna Garlicka

Sekretarz literacki
Barbara Popiel

Edukacja teatralna
Magdalena Bogusławska

Marketing
Magdalena Gardas

Kierownik Biura Obsługi Widzów
Jagoda Wójcik
tel. 91 433 58 04

Scenografię i lalki do spektaklu wykonali:
Joanna Brzezińska, Elwira Koczorowska,
Agnieszka Kujda-Jakacka, Piotr Łaziński
i Tomasz Sterczewski pod kierownictwem Marii Pietras

Obsługa sceny: ?

Światło: ?

Dźwięk: ?

Redakcja programu: **Barbara Popiel**

Projekt graficzny: **Kaja Kleśta**

Druk
Soft Vision
Wydawca
Teatr Lalek „Pleciuga”

Teatr Lalek „Pleciuga”
pl. Teatralny 1
71-405 Szczecin
tel. 91 44 55 101
www.pleciuga.pl

